Opłata poczt. uiszczona gotówką | Tarnów, dnia 2 czerwca 1939 r. | Cena egzemplarza 15 gr.

PRENUMERATA
kosztuje z dostawą w miejscu:
miesięcznie . . . —.70
kwartalnie . . . 2.—
półrocznie . . . 4.—
rocznie . . . 8.—
Prenumerata zamiejscowa:
miesięcznie . . . —.90
kwartalnie . . . 2.50
półrocznie . . . 5.—
rocznie . . . 10.—

HASŁO

OGŁOSZENIA
Strona 350.- zł.
1/2 strony 175.- „
1/4 „ 90.- „
1/8 „ 45.- „
1/16 „ 30.- „
1/32 „ 15.- „
Przed tekstem 100% drożej
W tekście 50% drożej
Drobne za słowo 30 groszy

Regionalny Organ Centralnego Okręgu Przemysłowego

Naczelny redaktor: przyjmuje od 12—14 i od 17—18 codziennie. ul. P.O.W. 22 dawniej Zielona (I. p.) — P.K.O. Kraków Nr. 406.862.

Nr. 19 | Adres Redakcji i Administracji: P. O. W. 22 (I. p.) | Rok XIV

Lichwa mieszkaniowa, a budownictwo.

W Tarnowie daje się odczuć ogromny brak małych mieszkań. Jest to wynikiem błędów jakie popełniły przez szereg lat Zarządy miasta, nie budując domów mieszkalnych i domów robotniczych, a mogli na ten cel znaleźć łatwe kredyty. Również niezwykłe utrudnienia jakie budownictwo, oraz nowe ustawy budowlane nakładają na chcących budować, powodują prawie zupełny zanik budownictwa w naszym mieście.

Niema bodaj miasta większego w Polsce, gdzieby nie zostały stworzone wielkie ośrodki spółdzielczo - budowlane umożliwiające, drobnemu mieszczaństwu budowę małych domków jedno lub dwurodzinnych, t. zw. Osiedla.

W Tarnowie mimo wielkiej ofiarności R. ks. Sanguszki, który oddał prawie zadarmo tuż przy mieście grunta na ten cel, Zarząd miasta i przeróżne inne instytucje czyniły takie trudności, że dopiero po kilku latach Zarząd „Osiedla" może obecnie przystąpić do urzeczywistnienia tak dla naszego miasta ważnej sprawy.

Brak mieszkań, który właśnie w obecnej chwili daje się bardzo we znaki, spowodował wielu właścicieli domów do nagłej podwyżki czynszów, mimo, że nic nie wskazuje, aby sytuacja finansowa mieszkańców się polepszyła.

Powstała istna licytacja wolnych mieszkań i tylko bardzo dobrze sytuowani urzędnicy Mościc mogą sobie pozwolić na pertraktowanie z panami właścicielami, którzy już naprawdę zatracili wszelki rozsądek w żądaniach. Sprawa jest niezwykle ważna — albowiem lichwa mieszkaniowa, której Rząd położył kres w roku 20 i 21, obecnie na nowo została wywołana kompletnym zanikiem budownictwa w Tarnowie.

Zwracamy się do odpowiednich władz, aby się zajęła tą tak piekącą sprawą. Rygorystyczne nastawienie się urzędów, jedynie w kierunku utrudniania chcącym budować, jest w obecnej chwili wprost katastrofalne, a wglądnięciu w kalkulację panów właścicieli domów, którzy nagle zapragnęli oprocentować swe chałupy conajmiej na 15 proc., byłoby wskazane.

Ze spraw miasta.

Pan Prezydent dr Brodziński udał się w sprawach miasta do Warszawy i Krakowa gdzie odbył szereg konferencji.

Pan wiceprezydent mgr. Kołodziej wyjechał na jednomiesięczny urlop wypoczynkowy.

Zwracamy się do miarodajnych czynników aby nareszcie przeprowadziły w mieście kurs prawidłowego chodzenia po ulicach. Szczególnie zwrócić uwagę musimy na tłumy wyrostków, które najchętniej grupami zbierają się koło kina „Apollo", gdzie jest największy ruch automobilowy i utrudniają cyrkulację. Również na rogu ulicy Krakowskiej i Wałowej jest stale zbiegowisko, a zdaje się, że wystawanie grupami jest dawno wzbronione. Piszący te słowa zapłacił w Krakowie 1 zł. za zatrzymanie się na ulicy witając się ze znajomym.

Magistrat uchwalił rozpisać przetarg ofertowy na budowę 4 piętrowego domu czynszowego z kredytów Towarzystwa Osiedli Robotniczych, oraz rozpisać przetarg ofertowy na budowę hali głównej elektrowni miejskiej.

Dalej uchwalił przystąpić do budowy śluzy (zapory) na wale rzeki Białej dla rowu Chyszowskiego i rozpisać przetarg na jej wykonanie.

Na F.O.N.

W ubiegłym tygodniu złożyli na ręce Pana Starosty Powiatowego w Tarnowie Mieczysława Syskl z przeznaczeniem na F.O.N.

Mgr Eugeniusz Ujejski Tarnów Urszulańska 25, srebrną papierośnicę i puderniczkę oraz 2 monety srebrne, Koło Szkolne P.C.K. przy szkole Safa Berura w Tarnowie 10 zł., Regina Feldbaum Tarnów Krakowska 6, obrączkę złotą ślubną i 10 monet srebrnych, Jakub Schindel Tarnów Krakowska 6, — 6 proc. Pożyczkę Narodową wartości 50 zł., Izrael Wechsler Tarnów Brodzińskiego 9, 100 zł. oraz 45 monet srebr., Ludwika Szafraniec Tarnów Zamknięta 202, 20 zł., Józef Szott Gumniska 20 dolarów amerykańskich, Izrael Fisch Tarnów Sanguszków 21, 10 sztuk monet srebrnych, Grono nauczycieli Szkoły Powszechnej Stow. Żyd. Nauczycz. w Tarnowie ul. Matejki, 13 kwitów stwierdzających uiszczenie I-szej raty za 13 bonów P.O.P., Uczniowie i uczennice szkoły Powszech. Stow. Żyd. Nauczycieli w Tarnowie, 25 zł., Wilhelm Lichtblau Tarnów — Kino Apollo — 2 obligacje 6% Poż. Narod. na 100 zł., Salomon Wurzel Tarnów ul. Klikowska, 40 zł., Koło Związku Prac. Poczt. Telegr. i Telef. w Tarnowie, obligacje 6 proc. Poż. Narod. wartości 50 zł., Eugeniusz Delman Tarnów Urszulańska 17, kwit na wpłacone 100 zł. jako 1-szej raty subkryp. P.O.P. na 300 zł., Koło Związku Rezerwistów w Gromniku, kwit na wpłacone 68 zł. za 4 bony P.O.P., Juda Freireich Pl. Sobieskiego 2, srebrną papierośnicę i 4 przedmioty srebrne, Prywat. Instytut Muzyczny w Tarnowie ul. Prez. Mościckiego 2, 100 zł. i 50 gr., Związek niższych Funk. panstw. R. P. Oddział w Tarnowie, 10 zł., Szulim Fuchs Tarnów Wałowa 43, oblig. 6 proc. Poż. Narod. na kwotę 100 zł.

XI Krajowe zawody Balonów.

W Mościcach odbyły się w niedzielę poraz drugi zawody balonów wolnych o puchar płk. Wańkowicza, przy dosyć niepewnej pogodzie i niezwykle słabym wiatrze

Startowało 14 balonów a to: Mazowsze, załoga kpt. Płasiński i Turka, — Łódź załoga Brenk St. i Filipkiewicz M., — Mestwin załoga Pietraszewski i Tatarski, — Syrena załoga Stefania Wojtulani, Rymaczewski — Mościce I. Halina Szorcowa, por. Urbanik J., — Katowice por. Kotowski, ppor. Siemaszkiewicz, — Pomorze kpt. Wierszydło, Markiewicz Antoni — Wisła załoga Paciorkowski i Mazurkiewicz — Sanok kpt. Koblański St., Miller Alfred, — Poznań załoga Kasprzyk Bronisław, Pelz — Gryf załoga Paszkiewicz Witold, i Parfus Stanisław,

Rozwój miast w COP-ie. Dębica.

I.

Jednym z miast niezwykle szybko się rozwijających w C.O.P.-ie jest Dębica, miasteczko do niedawne małe, nie posiadające ani urzędów powiatowych, ani żadnego ruchu przemysłowego, ni handlowego. Małe miasteczko wśród zieleni i błota było siedzibą emerytów, drobnych handlarzy, oraz rzemieślników.

Kilkanaście lat przed stworzeniem Centralnego Okręgu Przemysłowego powstała w Dębicy Rzeźnia eksportowa, która przez kilka lat pracowała deficytowo, dopiero po przejęciu jej przez Państwowy Bank Rolny zaczęła prosperować i coraz bardziej rozszerzać swą działalność.

Dziś Państwowa Przetwórnia Mięsna w Dębicy jest jednym z najważniejszych eksporterów mięsnych w Polsce, rozbudowała się olbrzymio a nawet otworzyła filię w Tarnowie, przejmując Klikowską bekoniarnię. Państwowa Przetwórnia Mięsna w Dębicy zatrudnia poważną ilość wykwalifikowanych pracowników i znajduje się w ciągłym rozwoju. Niezwykle energiczny organizator dyr. Miśkiewicz przystępuje obecnie do budowy domu administracyjnego.

Kilka lat temu został przeniesiony do Dębicy pułk kawalerii co przyczyniło się do dalszego rozwoju miasta.

Koszary zostały rozbudowane, powstał piękny Dom Żołnierza. Niedługo potem przeniesiono do Dębicy Starostwo z Ropczyc, oraz wszystkie urzędy powiatowe.

Dębica stała się miastem powiatowym.

Kiedy z inicjatywy p. wicepremiera E. Kwiatkowskiego powstał Centralny Okręg Przemysłowy — Dębica otrzymała już swoje wielkie zadanie, albowiem na jej terenie miały powstać wielkie kolosy przemysłowe. A więc: „Stomil“ wielka fabryka opon, fabryka sztucznego kauczuku, oraz kilka wielkich przedsiębiorstw przemysłu wojennego.

Mała wędrówka ludów — całe sztaby inżynierów, — urzędników, rzemieślników i robotników zjawiły się w Dębicy.

Zarząd miasta miał do rozwiązania zagadnienie nielada. Małe dotychczas miasto nie mogło łatwo pomieścić napływu obcych przybyszów, a kupiectwo, rzemiosło musiało odrazu stanąć na wyższym poziomie rozwoju, aby sprostać zadaniu. Dodać trzeba, że miasto rozporządzało budżetem minimalnym i było pozbawione zupełnie środków finansowych. I tak w r. 1936-7 budżet miasta wynosił tylko 134.000 zł. Jakżeż można było myśleć o wielkich inwestycjach.

Ale niezwykle energiczny Zarząd miasta nie opuścił rąk i wielkim wysiłkiem woli począł Dębicę budować.

Głównie więc omawiając dorobek inwestycyjny gminy dębickiej pamiętać należy, że w okresie szybkiego wzrostu miasta, dochody miasta były bardzo nikłe.

Rezultaty więc pracy burmistrza Staronia oraz wiceburmistrza Rózaka Stanisława były poważne.

Zarząd miejski zakupił wielkie koszary nad Wisłoką i odrestaurował je całkowicie. W budynkach tych mieści się internat dla uczniów szkoły mechanicznej a w przyszłości ma się tam też pomieścić Dom Dziecka i Matki. Następnie wykończono kosztem 50.000 zł. budynek poseminarialny, na pomieszczenie szkoły powszechnej. Buduje się również w Dębicy dzięki inicjatywie i energicznemu poparciu p. starosty powiatowego olbrzymią szkołę mechaniczną, która będzie dostarczać w C.O.P.-ie wykfalifikowanych majstrów i techników.

Powstał również piękny Ośrodek Zdrowia, który kosztował miasto około 50.000 zł.

Wprost podziwu godne jest wybudowanie Osiedla robotniczego dla pracowników Fabryki kauczuku. Osiedle to zostało wybudowane za pożyczkę 40 000 zł. z Tow. Osiedli Robotniczych i pożyczkę z fabryki 10.000 zł.

Duże inwestycje poczyniono w gmachu Zarządu miasta, w którym mieści się również Kom. Kasa Oszczędności.

Obecnie w bieżącym roku realizuje Zarząd miasta wielki program inwestycyjny, a to budowę Rzeźni kosztem 300.000 zł. z pożyczki obligacyjnej Polskiego Banku Komunalnego, dalej niebawem przystąpi się do budowy wodociągów kosztem pół miliona złotych.

W programie wielkiej inwestycji Dębicy jest Hala targowa i remizy Straży Pożarnej —

— Legionowa załoga Wilkoszewski Fr, i Paczkowski Feliks — Mościce III inż. Szorz.

Po odegraniu hymnu narodowego przez orkiestrę mościcką, startowały balony w wyżej wymienionym porządku.

Start wszystkich balonów odbył się gładko. Balony napełnione były wodorem i metanem z wyjątkiem balonu Mościc kl. III został napełniony gazem cięższym, balon ten ze względu na swą małą pojemność został tylko warunkowo dopuszczony do zawodów.

Niezwykłą dla filatelistów atrakcją była poczta balonowa ze specjalnymi znaczkami. Każdy balon zabrał część poczty w Mościcach aby wysłać ją z tego miejsca, w którym odbędzie się lądowanie

Na starych błoniach mimo chłodu zebrało się tysiące widzów, którzy przybyli z Tarnowa, aby być świadkami tak niezwykłych i pięknych zawodów.

Z Krakowa przybył p. wojewoda Tymiński i gen. Mond, z Tarnowa starosta Syska, pułk. Matuszek, dyr. Szally, z Brzeska starosta Füller.

Organizacja zawodów była niezwykle sprawna.

We wtorek otrzymaliśmy wiadomość, że wszystkie balony wystartowały szczęśliwie w okolicach Sanoka. Zwycięstwo odniósł jak się zdaje balon Lublin.

Wpłacajmy ratę

Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

W czasie od 1 do 5 czerwca br. placówki subskrypcyjne Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej przyjmują wpłatę raty czerwcowej Pożyczki.

Komisarz Wojewódzki P.O.P. w Krakowie, apeluje do wszystkich subrybentów P. O. P. o uskutecznienie tej wpłaty możliwie najszybciej a do placówek subskrypcyjnych zwraca się z prośbą, by wobec wielkiej ilości wpłacających zechciały w czasie pomiędzy 1 a 5 czerwca br. ustalić całodzienne urzędowanie, celem umożliwienia dokonania wpłaty wszystkim subskrybentom P.O.P.

Komisarz Wojewódzki P.O.P. zwraca również uwagę subskrybentom Pożyczki, że wpłatę raty należy uskutecznić w tych placówkach, w których subskrybowano Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

W budynku Towarzystwa Strzeleckiego (ogród strzelecki) jest do odnajęcia lokal na mleczarnię na okres letni. Wiadomość u kursorki.

Święto Ludowe w Tarnowie.

W pierwszym dniu świąt odbyło się po nabożeństwie w Katedrze wielkie zebranie Str. Ludowego w Sokole, na którym przemawiali reprezentanci Stronnictwa.

Na zebraniu był obecny prezes Stronnictwa Wincenty Witos, który w krótkim przemówieniu podziękował zebranym za pracę jaką dotychczas dokonano, za przywiązanie do niego, za hart ducha i wytrzymałość.

Po odczytaniu rezolucji i wygłoszeniu kilku deklamacji przez dzieci, oraz odśpiewaniu kilku pieśni przez chór, zebranie zakończono.

obecnie zakupiono już autopompę, aby zapoczątkować motoryzację Straży. Aby zapobiedz lichwie mieszkaniowej zakupuje Magistrat kilkanaście hektarów ziemi w śródmieściu na parcelację pod budowę domów. Już w najbliższym czasie ma się rozpocząć budowa 15-tu domów dla pracowników fabryki „Stomil".

Miasto przystępuje również do budowy nowych ulic mających łączyć Osiedle Robotnicze ze śródmieściem. Dalej przedłuża się ul. Legionów, aż do dzielnicy Gawżyłowa.

W roku 1938-39 wzrósł budżet miasta do sumy 600 tysięcy zł. to jest pięciokrotnie w stosunku do budżetu z roku 1936.

Podnieść należy, że koszta administracji miasta podniosły się tylko o 90 proc.

Jedną z najgłówniejszych arterii finansowych Dębicy to Kom. Kasa Oszczędności, która powstała w roku 1894 w Ropczycach a została przeniesiona do Dębicy w chwili, kiedy Dębica stała się miastem powiatowym. Majątek Kasy wynosi 80.000 zł., fundusz rezerwowy 105.000 zł.

Obrót roczny wynosi 32 miliony zł. Obrót na rachunki bieżące 8 milionów zł., kredyty udzielone 650.000 zł. Kom. Kasa Oszczędności w Dębicy jest naprawdę tym nerwem finansowym, który przyczynił się do rozwoju gospodarczego miasta. Swietną tą instytucją kieruje dyr. Karol Starka.

Z Towarzystwa Muzycznego.

We czwartek odbyło się Walne Zebranie Tow. Muzycznego, na którym Zarząd oraz Komisja Rewizyjna zdali sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok 1938.

Po przyjęciu sprawozdań i podziękowaniu ustępującemu Zarządowi za jego działalność, wybrano nowy Zarząd z pp. inż. Fiszerem jako prezesem i dyr. Dygatem jako wiceprezesem.

KOMUNIKAT.

Liga Morska i Kolonialna ogłasza komunikat, że: Polskie firmy eksportowo-importowe specjalizujące się w handlu kolonialnym poszukują młodych handlowców Polaków w wieku od 20-30 lat na wyjazd do kolonii w charakterze praktykantów handlowych.

Wymagane warunki: 1) dobre zdrowie, 2) średnie wykształcenie, 3) praktyczna znajomość języka angielskiego, lub francuskiego lub portugalskiego.

Podanie zawierające życiorys i adresy osób, na których referencje kandydat się powołuje, należy przesyłać do Zarządu Głównego L.M.K. w Warszawie ul. Widok 10.

Z Brzeska.

W ostatnią niedzielę odbył się w Brzesku Okręgowy Zlot Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej. Zlot zgromadził ponad 600 uczestniczek w pięknych strojach krakowskich i mundurkach stowarzyszeniowych.

Po uroczystej sumie odprawionej przez ks. Dziek. Stosura, uczestniczki udały się w wielobarwnym pochodzie do sali Sokoła, gdzie odbyły się powitania przez przedstawicieli władz i obrady, którym przewodniczyła prezeska okręgowa M. Matiasikówna. Referat ideowy wygłosiła p. Janina Pietrusińska, organizacyjna sekretarka p. Piotrowska.

W niedzielę 20 bm. odbyło się w auli Państwowego Gimn. i Liceum w Brzesku uroczyste pożegnanie 31 absolwentów, którzy poraz pierwszy złożyli egzamin dojrzałości w|g nowego typu. Pożegnanie odbyło się w obecności starosty pow. Mgr. Michała Füllera, przedstawicieli miejscowego społeczeństwa z Antonim bar. Götz-Okocimskim, rodziców maturzystów, całego grona nauczycielskiego i młodzieży gimnazjalnej.

Po wręczeniu absolwentom świadectw dojrzałości przez dyrektora M. Berezowskiego, przemawiali pięknie dr Jan Władysław Brzeski, dr Jakub Witek i dyr. Stanisław Nowak.

Pamiętaj!
do dnia 5 czerwca płatną jest II-ga rata P. O. P.

O obronie Przeciwlotniczej.

III.

6. JAK NALEŻY PRZYGOTOWYWAĆ USZCZELNIONE POMIESZCZENIA ZABEZPIECZAJĄCE?

Przygotowanie przez mieszkańców w ich mieszkaniach pomieszczeń zabezpieczających jest potrzebne zasadniczo w każdym domu mieszkalnym, a konieczne jest natomiast przede wszystkim w domach nie posiadających ogólnych domowych schronów przeciwlotniczych.

Na tego rodzaju pomieszczenia nadają się najlepiej ubikacje nie przylegające do ścian zewnętrznych budynku, a więc korytarze, hale łazienki i tp.

W wypadku niemożności uzyskania takiego pomieszczenia, ze względu na niekorzystne rozplanowanie mieszkania, lub ze względu na brak tego rodzaju ubikacji na pomieszczenia zabezpieczające, można ostatecznie wybierać także ubikacje przylegające do ścian zewnętrznych, jednak otoczone przynajmniej trzema ścianami kapitalnymi (nośnymi) i posiadającymi jak najmniej otworów okiennych. —

Istniejące w wybranej ubikacji otwory okienne można zabezpieczyć przed wpadaniem odłamków bomb i gruzu przez:

a) zamurowanie ich lub założenie workami napełnionymi piaskiem względnie ziemią,

b) zabezpieczenie ich mocnymi okiennicami, lub zabicie grubymi deskami, względnie

c) zastawienie ich szafą i założenie materacami lub siennikami.

Pomieszczenia te należy bezwzględnie zabezpieczyć także przed przenikaniem do wewnątrz gazów bojowych przez uszczelnienie wszelkich szpar w drzwiach, oknach i piecach oraz otworach wentylacyjnych. —

Uszczelnienie takie można uzyskać przez

a) zamurowanie plasteliną, szarym mydłem lub kitem,

b) dokładne oklejenie papierem wszystkich powierzchni stykowych, szpar i otworów. Należy przy tym zwrócić uwagę na stan okitowania szyb okiennych. Celem zabezpieczenia w pewnym stopniu szyb od pęknięć, pożądanym jest zaklejenie ich całkowicie mocnym płótnem lub papierem. —

Najkorzystniej jest jednak urządzać pomieszczenie zabezpieczające w piwnicy domu jako ewentualne zbiorowe pomieszczenia, przeznaczone dla kilku rodzin. Przed tym jednak należy odpowiednio zabezpieczyć strop przez podstemplowanie go odpowiednim rusztowaniem z drzewa lub żelaza. Takie zabezpieczenie stropów jest konieczne na wypadek zawalenia się górnych części budynku. Okna piwniczne należy zamurować względnie założyć deskami i przysypać ziemią, lub założyć je workami napełnionymi piaskiem względnie ziemią. —

7. JAK NALEŻY PRZYGOTOWAĆ TAMPONY PRZECIWGAZOWE?

Najprostszym prowizorycznym środkiem indywidualnej obrony przeciwgazowej jest tampon przeciwgazowy. Sporządza się go z kilku warstw puszystego sukna lub 20 — 40 płatków gazy opatrunkowej. Powinien być wykrojony i uszyty w ten sposób, by można nim było szczelnie zasłonić nos i usta. Tampon ten w chwili alarmu lotniczego należy dobrze zwilżyć 2% roztworem wodnym sody alkalicznej (łyżeczka kawowa na szklankę wody) albo roztworem wodnym mydła, przechowywanym w butelce odpowiedniej wielkości. Potrzebny roztwór mydła uzyskuje się przez rozpuszczenie w wodzie mydła szarego w takiej ilości, by woda była koloru mlecznego i dobrze śliska. —

Poza tym do tych roztworów dobrze jest dodać gliceryny w ilości równej 1/5 przygotowanego roztworu. —

W „HAŚLE“ ogłoszenie to pewne powodzenie!

Wydawca i naczelny redaktor; Jan Kulesza-Salomon
Drukarnia „Grafia“ Tarnów ul. Goldhamera 9.